

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ:
ВИКЛИКИ, РЕАЛІЇ, СТРАТЕГІЇ

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ, РЕАЛІЇ, СТРАТЕГІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV ВСЕ УКРАЇНСЬКОГО ВІДКРИТОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО
ОНЛАЙН-ФОРУМУ

Київ, 27 жовтня 2022 року

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Інститут обдарованої дитини НАПН України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Льотна академія Національного авіаційного університету
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Криворізький природничо-науковий ліцей
Громадська організація «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
Комунальний заклад «Рішельєвський науковий ліцей»
Херсонський політехнічний фаховий коледж
Державного університету «Одеська політехніка»
Кафедра професійної та вищої освіти
Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Факультет іноземних мов Державного закладу
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ, РЕАЛІЇ, СТРАТЕГІЇ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ВІДКРИТОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ОНЛАЙН-ФОРУМУ
(КИЇВ, 27 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ)**

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2022

Рецензенти:

С. О. Довгий — президент Малої академії наук України, академік НАН України, академік НАПН України, доктор фізико-математичних наук, професор, м. Київ;

О. Є. Стрижак — заступник директора з наукової роботи Національного центру «Мала академія наук України», доктор технічних наук, доцент, м. Київ;

Г. В. Єльникова — голова ради громадської організації «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами», професорка Української інженерно-педагогічної академії, докторка педагогічних наук, м. Харків

*Рекомендовано Вченою радою
Національного центру «Мала академія наук України»
(протокол №10 від 24 листопада 2022 р.)*

I-66 **Інноваційні** трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб. матеріалів IV Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 27 жовт. 2022 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. — Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. — 588 с.
ISBN 978-617-7945-04-7

Матеріали збірника репрезентують тези доповідей учасників IV Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії», які присвячені осмисленню теоретичних і методичних принципів забезпечення результативної діяльності закладів освіти; проблем цифровізації освіти, шляхів та засобів формування ефективного віртуального простору для розв'язання актуальних освітніх проблем; питань трансдисциплінарних напрямів наукового мислення; векторів особистісного і професійного розвитку педагога, наукового потенціалу та перспектив впровадження STEM-освіти тощо. Тези доповідей зорієнтовано на узагальнення, систематизацію теоретичних положень, а також на впровадження їх в освітню практику, на використання інноваційних концепцій, застосування експериментальних розробок у процесі наукової та освітньої діяльності.

Матеріали форуму адресовано науковцям, учителям, здобувачам наукових ступенів, студентам, а також усім, хто цікавиться проблемами сучасної освіти в аспекті формування оптимальних умов для успішної самореалізації.

УДК [37.013:371.2]:001(082)

ХАРИТОНОВА Т. І. Соціальна модерація кадрового забезпечення академічних ліцеїв у сучасних умовах	118
ЧАГОВЕЦЬ Б. М. Організаційно-педагогічні умови формування природничо-наукової компетентності учнів	121
ШЕХОВЦЕВА О. Г. Формування екологічної компетентності у здобувачів освіти Бердянського медичного фахового коледжу	123
Наукова панель 3 ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ	127
ГАБРУСЄВ В. Ю., СТЕПАНЮК А. В., ЯЦЕНЯК Д. В. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників як умова ефективного функціонування інформаційного освітнього середовища у закладах освіти	128
ГРИЩЕНКО О. Б. Реалізація виховного компонента концепції «Нова українська школа» як складова професійного розвитку педагога	131
ДЗЮБА В. П. Інформаційно-цифрова компетентність як одна з пріоритетних у професійному розвитку керівника закладу загальної середньої освіти	134
КОМАР О. С. Професійний розвиток майбутніх вчителів англійської мови в умовах відкритої освіти	138
ЛОГІНОВ А. Ю. Ідея професійного розвитку педагогічних працівників у об'єднаних територіальних громадах, де не створено центрів професійного розвитку	141
ЛОКШИН В. С. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в умовах диджиталізації суспільства	144

■ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Валерій Юрійович Габрусев,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
інформатики та методики навчання
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль
gabrussev@tnpu.edu.ua

Алла Василівна Степанюк,

докторка педагогічних наук, професорка
кафедри загальної біології та методики
навчання природничих дисциплін
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль
alstep@tnpu.edu.ua

Дарія Віталіївна Яценяк,

магістрантка Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль
d.yatseniak@gmail.com

В умовах сьогодення ефективне функціонування закладів вищої освіти неможливе без забезпечення в них якісного інформаційного освітнього середовища. Адже, як стверджував ще І. Сеченов (1861): «Організм без зовнішнього середовища, що підтримує його існування, неможливий; через те в наукове визначення організму повинно входити і середовище, що впливає на нього. Оскільки без останнього існування організму неможливе, суперечки про те, що у житті важливіше — середовище чи саме тіло — не мають жодного сенсу». [1, с. 58].

На основі проведеного аналізу літературних джерел [2; 3; 4] інформаційне освітнє середовище ми тлумачимо як суб'єкт освітньої взаємодії в полісуб'єктному освітньому просторі, тобто як мережевий суб'єкт навчального процесу, що об'єднує навчальні,

методичні та інформаційні ресурси з використанням сучасних комп'ютерних пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій, інструментарію інтерактивної мережевої взаємодії. Такий підхід передбачає існування трьох суб'єктів освітньої діяльності в межах системи вищого порядку — закладу освіти: здобувач (студент), викладач (науково-педагогічний працівник), мережевий суб'єкт навчального процесу. Діяльність цих суб'єктів перебуває у відношеннях взаємозв'язку і взаємозалежності.

Мета нашого дослідження — виявити, як професійний розвиток науково-педагогічних працівників у межах неформальної освіти впливає на забезпечення якісного функціонування інформаційного освітнього середовища. У процесі вирішення цього завдання ми зважали на практичні потреби, а саме: на основі проведеного моніторингового дослідження (анкетування) щодо рівня готовності 120 викладачів закладів вищої освіти до роботи в системі Moodle було визначено результати самооцінки готовності до використання наявного в закладі освіти інформаційного освітнього середовища. Отже, повністю готові до такої діяльності 16 осіб — (29,6 %) респондентів, 30 осіб (55,5 %) — достатньо підготовлені, а 8 осіб (14,9 %) — частково готові. Результати самоаналізу щодо розроблення і впровадження електронних курсів такі: 9 осіб (16,7 %) — повністю готові, 30 осіб (55,5 %) — достатньо підготовлені, 15 осіб (27,8 %) — частково готові. При цьому значна кількість викладачів у відповідях зазначала про бажання й потребу пройти навчання із вдосконалення ІТ-компетентності.

До перешкод у розробленні електронних курсів більшість респондентів відносять відсутність вільного часу й належного стимулювання, недостатність теоретичних знань і допомоги з боку досвідчених педагогів-інформатиків. Щодо готовності респондентів до створення власного авторського продукту в системі Moodle, то їх самоаналіз засвідчив, що більшість (43,4 %) воліють використовувати чужий досвід і при цьому прагнуть до стабільності, 37,7 % — відчувають себе готовими до розроблення і впровадження електронних курсів, але тільки як джерела інформації, і лише 15,1 % володіють навичками роботи з діяльним компонентом. Отже, ми дійшли висновку щодо доцільності організації в межах неформальної освіти науково-методичного семінару на тему «Використання діяльних компонентів

та онлайн-комунікацій системи Moodle» (12 год) [5]. Його основна мета — вдосконалення ІТ-компетентності науково-педагогічних працівників ЗО.

Результати впровадження запропонованого науково-методичного семінару свідчать, що опанування його змістом є ефективним механізмом впливу на розвиток професійної компетентності викладачів у системі неперервної освіти. Його впровадження сприяє підвищенню професійної майстерності, розвитку інноваційної культури викладача, що загалом підвищує якість освітнього процесу, професійний розвиток науково-педагогічних працівників і є умовою ефективного функціонування інформаційного освітнього середовища в закладах освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Маца К. О. Принцип вседності і подальший розвиток екологічної освіти. *Проблеми освіти*. 1998. № 14. С. 58–63.

2. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 1 (15). URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em15/emg.html> (дата звернення: 07.10.22).

3. Кононець Н. В. Роль інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти при ресурсно-орієнтованому навчанні студентів у вищій школі. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи* : зб. наук. пр. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2018. Вип. 51. С. 31–45.

4. Тітов С. В., Тітова О. В. Інформаційно-освітнє середовище навчального закладу: розвиток засобів і способів комунікаційної й інформаційної взаємодії. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2014. Вип. 43. С. 144–150.

5. Навчально-методичні семінари ТНПУ. 2020–2021 рр. URL: <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=2378> (дата звернення: 07.10.22).